

UTAJÄRVEN KUNNAN HYVINVOINTIKERTOMUS- JA SUUNNITELMA 2021-2025

Sisällys

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021-2024

JOHDANTO.....	4
1. Utajärven kuntastrategia 2018-2026.....	5
1.1 Strategiaa edistävät arvomme	6
1.2 Strategiset tavoitteet valtuustokaudelle 2018–2026.....	7
2. Hyvinvointipalveluiden esittely	9
2.1 Kulttuuri, kirjasto ja hyvinvointi	9
2.2 Nuoriso- ja liikuntapalvelut ja hyvinvointi	11
2.3 Etsivä nuorisotyö	12
2.4 Elinvoima ja hyvinvointi.....	12
2.5 Työllisyyspalvelut ja hyvinvointi	13
2.6 Kasvatuspalvelut ja hyvinvointi	13
2.7 Hallintopalvelut ja hyvinvointi.....	14
3. Väestö nyt ja tulevaisuuden ennusteet.....	15
3.1 Palvelurakenne	18
4. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi.....	20
5. Hyvinvoinnin kehittämisen painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi	24
5.1 Hyvinvointikyselyiden tulokset vuodelta 2021.....	25
5.1.1 Onnellisuus- ja hyvinvointikysely 2021.....	25
5.1.2 "Minun arkeni ja elämäni"-kysely toukokuussa 2021.	27
OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021-2025	
6. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat- ja suunnitelmat	29
7. Hyvinvointisuunnitelma.....	30
7.1 TEA-viisareiden tieto terveydenedistämisaktiivisuudesta	30
7.2 Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.....	31
7.3 Hankkeet ja verkostot.....	32
7.4 Hyvinvointikortit	34
OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY	
8. Suunnitelman hyväksyminen ja laatijat.....	45

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021-2025

JOHDANTO

Hyvinvointi käsitteenä tarkoittaa yksilön koettua hyvinvointia, elämänlaatua. Kokonaisvaltaisella hyvinvoinnilla tarkoitetaan yksilön psyykkistä, fyysistä ja sosiaalista toimintakykyä. Elinympäristön ja yksilön välinen suhde on positiivista vuorovaikutteista elämää. Ihmiset kokevat hyvinvoinnin monin eri tavoin. Se, mikä saa toisen kokemaan hyvinvointia ja myönteisiä tunteita, on toiselle täysin yhdentekevää.

Mikäli yksilö kokee fyysistä hyvinvointia, se liittyy liikunnallisiin kokemuksiin ja harrastamiseen tai uneen ja lepoon. Ravinto on myös yksi tärkeä fyysisen hyvinvoinnin kokemisen osa-alue. Terveystila ja sen hyväksi kokeminen vaikuttaa käsitykseen hyvinvoinnista.

Psyykkinen ja sosiaalinen hyvinvointi pitää sisällään työn, ihmissuhteet ja nautinnot. Työhön ja ihmissuhteisiin liittyen yksilön hyvinvoinnin näkökulmasta on monesti tärkeää kuulua johonkin ryhmään tai olla osana yhteisöä.

Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti jokaisella kunnan toiminta-alueella, joten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken. Hyvinvointityö toimii tiiviissä yhteistyössä kasvatuspalveluiden kanssa huolehtien yhdessä kunnan hyvinvoinnin ja sivistystyön laatisesta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vaatii kuitenkin yksilötasolla myös halua ja motivaatiota. Edellytyksiä kehittää omaa terveyttä ja hyvinvointia voidaan mahdollistaa eri tavoilla mutta ulkoisesti luotu motivaatio ei yksin riitä. Mitä vaikeammasta ja hankalasta muutoksesta on kysymys, sitä enemmän se yksilöltä vaatii. Arkielämässä kuntalaisten kuuleminen ja tarpeiden huomioiminen on erittäin tärkeää.

Utajärvi on visiomme mukaan vuonna 2030 onnellisuuden edellytyksiä luova kunta. Päämääränämme on ylläpitää Utajärvellä laadukkaita palveluita ja kehittää kunnan toimintaa toimimalla ”pikkuisen paremmin kuin muut”. Onnellisilla kuntalaisilla on mahdollisuus tehdä töitä ja harrastaa sekä olla osa välittävää yhteisöä. Kunnan tehtävänä on turvata asukkaalleen ja sidosryhmilleen laadukkaat, oikein kohdennetut palvelut sekä vahvistaa elinvoimaa, asukkaiden hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan.

1. Utajärven kuntastrategia 2018-2026

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, joka on valtuuston merkittävin ohjausväline kunnan johtamisessa. Utajärven kuntastrategia on hyväksytty valtuustossa 15.2.2018 § 5. Strategiassa valtuusto päättää toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä toimenpiteistä.

Utajärven kunnan strateginen painopiste on yhdessä tehtävä elinvoimainen Utajärvi. Strategian taustalla on yhteinen ajatus ja näkemys siitä, että hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän onnistuminen tuottaa elinvoimaa. Strategian mukaiset arvot ovat sitoutuminen, avoimuus ja visio. Näiden arvojen kautta kunnassa rakennetaan rentoa luottamuksen ilmapiiriä, jossa asioita voidaan tehdä myös pilke silmäkulmassa.

Strategia on laadittu yhdessä kuntalaisten, sidosryhmien ja henkilöstön kanssa. Nyt laadittu strategia-asiakirja sisältää kuntalain 37§ pohjalta muodostetun yhteisen tahtotilan kunnan visiosta vuoteen 2030 asti sekä näkemyksen toimintakulttuurista, kehittämisen painopisteistä ja valtuustokauden tavoitteista vuoteen 2026 asti. Tulevaisuuden Utajärvi tehdään yhdessä, minkä vuoksi strategian painopisteitä ja tavoitteita työestetään eteenpäin konkreettiseksi toiminnaksi jokaisella kuntaorganisaation toimialalla ja yhdessä kuntayhteisön kanssa. Strategian tavoitteet antavat suuntaa operatiiviselle kehittämiselle ja vuosittaisten toimenpiteiden suunnittelulle. Strategiaa toteuttavat toimialakohtaiset toimenpiteet viedään vuosittain talousarvioon ja muihin toimeenpano asiakirjoihin. Strategiasta johdettuja toimenpiteitä toteutetaan elinkeino-, hyvinvointi- ja tukiprosessiohjelmissa.

Utajärven kunnan strateginen johtaminen koostuu kolmesta eri tasosta: yhteisestä visiosta, johon suuntaamme pitkällä aikavälillä, valtuuston asettamista lyhyemmän tähtäimen kehittämisen painopisteistä sekä niitä operatiivisella tasolla toteuttavista ohjelmista.

Strategia on elävä asiakirja, joten sen toteutumista arvioidaan säännöllisesti ja sitä päivitetään kerran valtuustokaudessa. Tällä tavalla varmistetaan myös strategian tarkoituksenmukaisuus.

Strategiaa ja siihen liittyviä ohjelmia arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointiprosessi suunnitellaan yhdessä tarkastuslautakunnan kanssa. Strategiaa johdetaan kunnassa ohjelmajohtamisen periaattein saadaksemme aikaan konkreettisia tuloksia. Tulokset ja saatavat hyödyt eivät olisi mahdollisia ilman yhteistyötä. Ohjelmajohtaminen on myös tapa kommunikoida tavoitteista ja keinoista muille sidosryhmille ja se on myös ohjausväline sidosryhmäyhteistyöhön. Ohjelmat toimivat kunnassa täten hyvänä siltana strategian ja konkreettisten toimenpiteiden välillä.

1.1 Strategiaa edistävät arvomme

* *Sitoutuminen* - Osallistumme aktiivisesti kunnan kehittämiseen ja autamme ja kannustamme toinen toisiamme. Kannamme vastuamme päätöksistä ja sitoudumme niiden toteuttamiseen ja seurantaan.

* *Avoimuus* - Olemme rehellisiä ja vuorovaikutteisia viestijöitä. Huomiomme kaikkien mielipiteet ja kunnioitamme toisiamme. Puhumme toisillemme arvostavasti ja tuomme asiat esille objektiivisesti.

* *Inhimillisyys* - Olemme helposti lähestyttävä, luotettava ja yhteistyötä arvostava kumppani. Toiminnassamme korostuu tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Pyrimme kaventamaan hyvinvointieroja.

Visiomme mukaan Utajärvi on vuonna 2030 onnellisuuden edellytyksiä luova kunta. Päämääränämme on ylläpitää Utajärvellä laadukkaita palveluita ja kehittää kunnan toimintaa toimimalla ”pikkuisen paremmin kuin muut”. Onnellisilla kuntalaisilla on mahdollisuus tehdä töitä ja harrastaa sekä olla osa välittävää yhteisöä

1.2 Strategiset tavoitteet valtuustokaudelle 2018–2026

Elinvoimaisen Utajärven päätavoitteet:

Utajärvi on hyvä paikka asua!

Laadukkaiden ja ihmislähtöisten palveluiden jatkuva rohkea kehittäminen!

Osallisuus kehittämisen keskiössä!

Onnellinen Utajärvi tehdään yhdessä positiivisella asenteella!

Edistämme turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä verkostojen kanssa!

Meillä on yrittäjähenkinen ja kannustava ilmapiiri!

Hyödynnämme monipuolisia yrittämisen mahdollisuuksia!

Olemme luotettava kumppani yrittäjille!

Kuntastrategian toimenpidesuunnitelman tulostavoitteet 2025

Elinkeinorakenteen monipuolistaminen

Yrityksien määrän lisääminen

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys on positiivista

Väestön keski-ikä vuonna 2035 on 60 vuotta

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistyminen hyvinvointikertomukseen ja kokemustietoon perustuen

Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia

Mahdollistetaan turvallinen liikkuminen

Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon yhteisistä asioista

2. Hyvinvointipalveluiden esittely

2.1 Kulttuuri, kirjasto ja hyvinvointi

Kulttuurilla ja taiteella on positiivisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin. Kulttuuritoiminnalla pyritään tekemään vahvaa terveyden- ja hyvinvoinnin edistämistyötä. Hyvinvoinnin ja terveyden vahvistaminen ja edistäminen taiteen ja kulttuurin keinoin on kuntien kulttuuritoimintalain (166/2019) yksi tavoite ja tehtävä. Taiteen soveltava käyttö on lisääntynyt merkittävästi hyvinvointialoilla. Kulttuurin ja taiteen merkitys yhtenä ihmisen hyvinvointia ja terveyttä edistävänä tekijänä saa yhä painavampaa jalansijaa mm. sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja koulutuksen kehittämisessä. Tästä esimerkkinä LÄHDE-hanke, jossa Oulunkaaren kuntayhtymä toimii hankkeen vetäjänä. Utajärvi toimii myös mukana Oulu 2026-hankkeessa. Oulu2026- hankkeen tavoitteena on kasvattaa koko Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Suomen vetovoimaa ja lisätä eurooppalaisten tietoisuutta seudun kulttuuritarjonnasta.

Kulttuuritoiminnan ja kirjaston toimintojen laaja saatavuus ja saavutettavuus turvaavat sen, että taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset tavoittaisivat monet kuntalaiset. Kunnan kulttuuritoiminnan piirissä hyvinvointia ja terveyttä voidaan edistää esimerkiksi tukemalla omaehtoista harrastamista ja osallistumista. Utajärvellä pyrimme siihen, että valtaosa tapahtumista ja toiminnoista olisivat maksuttomia.

Kulttuurin hyvinvointi- ja terveysvaikutuksia on tutkittu runsaasti ja niistä on laaja tutkimusnäyttö. Kuntien kulttuuritoimintaa säätelevän lain (166/2019) tarkoituksena on parantaa kuntien kulttuuritoiminnan toimintaedellytyksiä, perusoikeuksien sivistyksellistä toteutumista, demokraattista kehitystä ja elinvoimaisuutta. Lain lähtökohta painottuu kulttuuripalveluiden yhdenvertaiseen saatavuuteen. Lakiin on kirjattu ensimmäistä kertaa pykälä lain tavoitteista. Kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa.

Toteuttaakseen lakia, kunnan tulee:

- * edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- * luoda edellytyksiä taiteelliselle työskentelylle ja toiminnalle;
- * edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- * tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- * edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- * edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;

* edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja muita kulttuurin ja taiteen edistämiseen liittyviä toimia. -

Kunnan tulee 1 momentin mukaisia tehtäviä ja niihin liittyviä palveluita järjestäessään ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet.

Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taikka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi 2018 suositukset maakunnille ja kunnille taiteen ja kulttuurin saatavuuden ja saavutettavuuden parantamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollossa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti. Kunnan hyvinvointitehtävänä on vahvistaa osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä varmistaa laadukas taide- ja kulttuuritoiminta kunnissa. Toimenpide-ehdotuksissa suositellaan kuntia asettamaan kuntastrategiaan, hyvinvoinnin ja kulttuurin suunnitelmiin ja elinympäristöjen kehittämissuunnitelmiin tavoitteet hyvinvointia ja terveyttä edistävästä taide- ja kulttuuritoiminnasta. Kuntia kannustetaan valmistelevaan kulttuurihyvinvointisuunnitelma osaksi hyvinvointikertomusta. Suosituksessa todetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävän edellyttävän yhteistyötä poikkihallinnollisesti kunnan sisäisten toimijoiden kesken, mutta myös muiden toimijoiden kanssa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 2018b.) Kulttuurihyvinvointi on otettu vahvasti huomioon hyvinvointisuunnitelmaa tehdessä.

Kirjaston rooli yhteiskunnassa muuttunut vahvasti

- Tapahtumallisuus kirjastossa lisääntynyt ja tapahtumat tilastoidaan vuosittain valtakunnallisiin kirjastotilastoihin
- Digitalisaatio, kirjaston sähköiset palvelut ja niiden markkinointi, etä-/hybriditapahtumien järjestäminen yleistyy.

Kirjastolaki 2017: Yleisen kirjaston tehtävät

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- edistää lukemista ja kirjallisuutta
- tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua
- Edellä 1 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Tapahtumien järjestäminen, lukemiseen innostaminen (kirjavinkkaus yms.), digituen antaminen, aktiivisen kansalaisuuden edistäminen ovat osa kirjaston perustyötä. Kirjastolla on myös tarjolla näyttelytila, jossa on vaihtuvat näyttelyt kuukausittain. Kuka tahansa voi hakea tilaa omille näyttelyille maksutta.

Kansalaisopistopalvelut ostetaan Muhoksen kunnalta. Utajärven kunta korvaa Muhoksen kunnalle kustannukset niistä kursseista, jotka järjestetään Utajärvellä. Hallintokuluista Utajärven kunta maksaa osansa samassa suhteessa kuin opiston tunnit jakautuvat

Muhoksen ja Utajärven kuntien välillä. Kunta tukee Utajärven kuntalaisten osallistumista kursseille OjO-setelillä.

2.2 Nuoriso- ja liikuntapalvelut ja hyvinvointi

Kuntien tehtävänä on luoda yleisiä edellytyksiä liikunnalle paikallisella tasolla.

Kuntien tulee luoda edellytyksiä:

- järjestämällä eri kohderyhmät huomioon ottavia liikuntapalveluita sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa,
- tukemalla kansalaistoimintaa ja
- rakentamalla ja ylläpitämällä liikuntapaikkoja.

Liikuntapalveluissa edistetään vahvasti ennaltaehkäisevää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä. Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen ja elintapaneuvonnan avulla voimme tarjota laadukkaita palveluita kuntalaisillemme yhteistyössä järjestöjen kanssa. Pitkien välimatkojen kunnassa panostamme myös etäpalveluiden tarjoamiin mahdollisuuksiin mm. etäjumppien avulla. Liikuntatoimen tehtävänä on huolehtia liikuntatoiminnan suunnittelusta ja kehittämisestä sekä kunnassa harjoitettavan liikuntatoiminnan tukemisesta. Toiminta-ajatuksena on monipuolisten perusliikuntapalveluiden tarjoaminen kaikille kuntalaisille.

Liikunnan merkitys hyvinvointityössä ja terveyden edistämisessä on suuressa roolissa. Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitäminen edesauttaa ikäihmisen hyvinvointia mutta myös ehkäisee sairauksia. Fyysinen toimintakyky auttaa itsenäistä selviytymistä kotona ja parantaa myös yksilön elämänlaatua. Ennusteellisesti Utajärven kunnan ikärakenne ei tule pienenemään, joten ennaltaehkäisevän työn merkitys korostuu entisestään.

Jäähallipalvelut ovat järjestetty yrittäjän kanssa yhteistyössä. Jäähallilla tarjotaan vuoroja seuroille, harrastamiseen sekä kaikille ilmaisia yleisöluisteluvuoroja.

Liikunta- ja nuorisopalvelut siirtyivät kunnan omaksi toiminnaksi 1.8.2020. Yksityisen palveluntuottajan palveluksessa olleet työntekijät siirtyivät kunnan palvelukseen vanhoina työntekijöinä. Työntekijöiden työsuhteet ovat määräaikaista 31.8.2023 saakka. Liikunta- ja nuorisopalveluiden järjestäminen kunnan omana toimintana vs. ostopalveluna selvitetään ja valmistellaan 2022 aikana ja toiminta on selvillä keväällä 2023. Toimialueella tehdään tiivistä yhteistyötä nuoriso- ja liikuntajärjestöjen kanssa, nuorisovaltuuston, Oulunkaaren, eri hankkeiden sekä erilaisten verkostojen kanssa.

Nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa. Nuorisotyötä tehdään ehkäisevän nuorisotyön ja korvaavan nuorisotyön alueilla. Ehkäisevän nuorisotyön alle kuuluu kaikki se päivittäinen toiminta, jota nuorisotyöntekijä ohjaa kunnassa. Korjaava nuorisotyö on etsivän nuorisotyöntekijän tekemää työtä, jonka tavoitteena on kohderyhmään kuuluvien nuorten tavoittaminen, tukeminen ja auttaminen tarvittaessa sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Nuorten osallistumista ja yhteistyötä kehitetään jatkuvasti. Nuorten osallistaminen nuorisovaltuuston kautta on merkittävässä roolissa. Nuorille järjestetään myös matalan kynnyksen toimintaa, johon on helppoa ja turvallista osallistua. Maksut harrastuksiin ja toimintoihin pyritään pitämään maksuttomia tai matalina, jolloin kaikilla on tasavertainen mahdollisuus osallistua.

2.3 Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä. Sen tavoitteena on tavoittaa kaikki alle 29-vuotiaat utajärveläiset tuen tarpeessa olevat nuoret ja ohjata heidät sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, jolla edistetään heidän kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyä koulutuksiin ja työmarkkinoille. Nuorten ohjaus, opastus ja rinnalla kulkeminen tarvittaessa myös arkisessa elämänhallinnassa, kuten virastoissa asioimisessa ja taloudellisessa elämäntavassa, ovat etsivän nuorisotyön oleellinen osa. Etsivä nuorisotyö on vapaaehtoista ja luottamuksellista. Nuorelle tarjotaan mahdollisuus varhaiseen tukeen hänen omien toiveidensa mukaisesti. Nuorta autetaan rakentamaan elämästään sellaista, että hän on tyytyväinen ja pääsee eteenpäin kohti omia tavoitteita ja itsenäistä elämää.

Tavoitteena on lisätä nuorten valmiuksia koulutukseen ja työelämään kiinnittymiseen elämäntaitojen vahvistamisen ja yksilöllisten haasteiden ratkaisemisen kautta sekä auttaa nuorta luomaan vertais yhteisöjä itselleen. Tavoitteiden saavuttamiseksi Utajärven kunnassa on etsivän nuorisotyön johdolla luotu uusia toimintamalleja, kuten Työelämään! - tapahtuma, jossa lukiolaiset ja 9. luokkalaiset saavat kohdennettua tietoa kesätyömahdollisuuksista oman kunnan yrittäjiltä. Tapahtumaa tehdään yhdessä kunnan yrittäjien, työllisyyspalveluiden ja koulun kanssa. Tapahtumasta on tarkoitus luoda kehittyvä toimintamalli Utajärven kuntaan.

Kehittämistyön tavoitteena on kartoittaa Utajärven palvelutarpeiden tilannetta ja alueellisten erityispiirteiden vaikutusta sekä tuoda näkyviksi palveluvajeita ja sellaisia yhteiskunnan tukiverkon rakoja, joista nuoret voivat pudota. Nuorten elämään vaikuttavia elin oloja ja ilmiöitä havainnoidaan ja kartoitetaan koko ajan. Tavoitteena on kehittää kouluyhteistyötä ja sujuvoittaa nuorten elämän nivelvaiheita. Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu yhteisöllisiin oppilas- ja opiskelijahuoltoryhmiin lukiossa ja peruskoulussa. Lisäksi tavoitteena on kehittää yhteistyötä muiden verkostojen kanssa, kuten sosiaalipalveluiden kanssa, jotta mahdollisimman moni nuori tavoitettaisiin ja hänen olisi mahdollista saada tarpeidensa mukaista ohjausta ja palvelua matalalla kynnyksellä.

2.4 Elinvoima ja hyvinvointi

Elinvoima on hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän yhteensovittamista, josta muodostuu onnellisuus. Elinvoimainen kunta toiminta- ja elinympäristönä houkuttelee alueelle uusia yrittäjiä ja asukkaita. Tavoitteenamme on, että Utajärvi tulee tunnetuksi onnellisista asukkaistaan. Innokas ja onnellinen yhteisömme on kuntamme elinvoiman lähde. Toimeentulon ja turvan tarjoaminen on yksi tärkeimmistä elinvoimaisen kuntamme elementeistä, minkä vuoksi vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja tavoittelemme työpaikkojen määrän lisääntymistä. Taloudellinen hyvinvointi ja turva huomioidaan toiminnassamme. Elinvoiman ja hyvinvoinnin yhteys yksilön kokemaan hyvinvointiin elinympäristön kautta on merkityksellinen. Fyysinen elinympäristö muodostuu

rakennetusta ja luonnonympäristöstä. Elinympäristöön kuuluvat myös sosiaaliset ja toiminnalliset, elämän laatuun ja elinolosuhteisiin vaikuttavat tekijät. Eri väestöryhmillä on iästä tai elämäntilanteesta johtuen erilaiset tarpeet ja toivomukset elinympäristön suhteen.

2.5 Työllisyyspalvelut ja hyvinvointi

Työllistämispalveluiden tehtävänä on toteuttaa kunnan ja sen asukkaiden työllisyyttä edistäviä toimenpiteitä. Tavoitteena on parantaa työllistämiseen ja työllisyyteen liittyvien toimenpiteiden vaikuttavuutta ja saada aikaan säästöjä työttömyydestä kunnalle aiheutuviin kustannuksiin. Kuntouttava työtoiminta parantaa elämänhallintaa ja lisää mahdollisuuksia työllistyä. Toiminta on tarkoitettu niille, jotka ovat olleet työttöminä pidempään.

Työllistämispalveluissa työtä tehdään asiakaslähtöisesti ja asiakkaalle suunnattavia palveluita suunnitellaan yksilön toiveet, tavoitteet ja kokonaistilanne huomioiden unohtamatta kunnan lakisääteisiä velvoitteita. Ensisijaisia kohderyhmiä ovat alle 29-vuotiaat nuoret, yli 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneet henkilöt sekä monialaisen yhteispalvelun piiriin (TYP) kuuluvat asiakkaat.

Utajärven kunnan työllisyyspalvelut järjestää kuntouttavaa työtoimintaa. Toimintaa voidaan toteuttaa myös kuntayhtymän tai yhdistyksien eri yksiköissä. Tämä edesauttaa lähenemään avoimia työmarkkinoita, kun toimintaan osallistuu. Kyseessä ei ole työsuhte, vaan tavoitteena on esimerkiksi totuttautua työelämän pelisääntöihin ja tasaiseen viikkorytmiin.

Kuntouttavaa työtoimintaa järjestetään kerrallaan 3-24 kuukaudeksi. Kuntouttavaan työtoimintaan voi osallistua 1- 4 päivänä viikossa, vähintään 4 tuntia päivässä yksilöllisen tarpeen mukaan. Kuntouttavan työtoiminnan tehtävät ovat avustavia ja ne suunnitellaan jokaisen henkilön työ- ja toimintakyvyn mukaisesti.

Kuntouttavaan työtoimintaan osallistujalle maksetaan työmarkkinatukea ja ylläpitokorvausta tai toimeentulotukea ja toimintarahaa. Kuntouttavaa työtoimintaa voidaan toteuttaa kunnan, kuntayhtymän tai yhdistysten yksiköissä työtoiminnan muodossa. Kuntouttava työtoiminta voidaan järjestää myös ryhmätoimintana.

Hyvinvointipalveluissa tehdään monipuolista yhteistyötä liittyen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mahdollisuuksiin.

2.6 Kasvatuspalvelut ja hyvinvointi

Utajärven kunnan kasvatuspalvelut tarjoaa kuntalaisille kehittyneet, asiakaslähtöiset palvelut, jotka antavat kunnassa asuville lapsille ja nuorille edellytykset turvalliseen kasvuun. Kasvatuspalveluiden toimialaan kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukiokoulutus. Tästä muodostuu Utajärven lapsille ehyt yhtenäinen kasvu- ja koulupolku varhaislapsuudesta nuoruuteen. Kasvatuspalveluiden tehtävänä on monipuolisten ja nykyaikaisten kasvatus- ja koulutuspalveluiden tarjoaminen valtakunnallisten ja koulutuksen järjestäjäkohtaisten varhaiskasvatus- ja

opetussuunnitelmien mukaisesti. Päämääränä on ajatteleva, toimiva ja tyytyväinen kuntalainen, joka viihtyy ja haluaa asua paikkakunnallaan. Tähän päästään luomalla vahvat edellytykset lasten ja nuorten henkiseen, sosiaaliseen ja fyysiseen kasvuun.

Utajärven koulu antaa tasokasta kasvatusta ja opetusta ajanmukaisessa ja viihtyisässä oppimisympäristössä, jossa vallitsee turvallinen ja innostava ilmapiiri. Kaikessa toiminnassa keskiössä on oppilas. Jokaiselle oppilaalle taataan parhaat mahdolliset edellytykset kasvuun ja oppimiseen.

Varhaiskasvatuksen päämääränä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen yhteistyössä vanhempien kanssa. Tarjoamme laadukasta ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta. Tavoitteemme on varmistaa, että lapsella on ympärillään välittäviä ihmisiä ja hän kokee tulewansa kuulluksi ja arvostetuksi yhteisön jäsenenä. Varhaiskasvatus on ollut Utajärvellä perheille maksutonta vuoden 2019 alusta alkaen osana lapsiperhepakettia. Lapsiperhepaketin muihin etuihin kuuluu kotihoidontuen kuntalisä alle 2-vuotiaista lapsista, sekä ap-tp toiminta 0-3.ik lapsille.

Hyvinvointipalvelut toimivat tiiviissä yhteistyössä kasvatuspalveluiden kanssa moniammatillisesti ja laaja-alaisesti huomioiden yksilöiden erityistarpeet ja kunnan tarjoamat palvelut.

2.7 Hallintopalvelut ja hyvinvointi

Kunnan hallinto- ja tukipalveluprosessi käsittää kunnan hallinnon ja tukipalveluiden palvelukokonaisuudet. Tehtäväalue sisältää valtuuston, kunnanhallituksen, tilintarkastuksen, lupa- ja valvontalautakunnan, keskusvaalilautakunnan, hyvinvointivaliokunnan ja elinkeinovaliokunnan toimintakulut sekä kunnan johtamisen, edustamisen ja tiedottamisen sekä hallintotiimin menot.

Hallinto tuottaa poikkihallinnollisesti toimialueiden toimistopalvelut, asiakas- ja yhteispalvelut (KELA ja TE-toimisto), henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, tietohallintopalvelut, henkilöstön työsuojeluun ja työhyvinvointiin liittyvät yleiset toimenpiteet. Ulkopuolisilta ostettavia palveluita ovat Oulunkaaren kuntapalvelutoimiston talous-, henkilöstö ja ICT-palvelut sekä eläkeasiamiehen palvelut.

Yhteistyö hallintopalveluiden kanssa mahdollistaa kaiken kunnan toiminnan ja hyvinvointipalveluiden mahdollisuudet toimia kunnassa.

3. Väestö nyt ja tulevaisuuden ennusteet

Utajärven kunnan asukasluku valtuustokauden alussa 30.9.2021 on 2574.

Utajärvi	2011	2016	2020	2025	2030	2040	2011-20	2011-20/v	2011-20	2011-20/v	2020-25	2020-25/v	2020-25	2020-25/v
Asukasluku	2 951	2 824	2 619	2 397	2 252	2 077	-332	-37	-11,3 %	-1,3 %	-222	-44	-8,5 %	-1,7 %
0-5 päivähoito	185	160	103	86	80	76	-82	-9	-44,3 %	-4,9 %	-17	-2	-16,5 %	-2,4 %
6 esiopetus	33	31	28	19	15	14	-5	-1	-15,2 %	-1,7 %	-9	-1	-32,1 %	-4,6 %
7-12 alakoulu	212	197	177	135	106	95	-35	-4	-16,5 %	-1,8 %	-42	-6	-23,7 %	-3,4 %
13-15 yläkoulu	113	116	109	100	63	54	-4	-0	-3,5 %	-0,4 %	-9	-1	-8,3 %	-1,2 %
16-18 lukio/toinen aste	129	97	106	74	85	51	-23	-3	-17,8 %	-2,0 %	-32	-5	-30,2 %	-4,3 %
19-23 nuoret työikäiset ja opiskelijat	128	110	78	77	71	52	-50	-6	-39,1 %	-4,3 %	-1	-0	-1,3 %	-0,2 %
24-64 työssäkäyvät	1 489	1 335	1 185	1 045	932	889	-304	-34	-20,4 %	-2,3 %	-140	-20	-11,8 %	-1,7 %
65-74 eläkkeelle siirtyneet	313	417	468	450	422	309	155	17	49,5 %	5,5 %	-18	-3	-3,8 %	-0,5 %
75-84 eläkkeellä olevat	267	254	232	295	356	340	-35	-4	-13,1 %	-1,5 %	63	9	27,2 %	3,9 %
85... ikääntyneet	82	107	133	116	122	197	51	6	62,2 %	6,9 %	-17	-2	-12,8 %	-1,8 %
Huoltosuhte	2011	2016	2020	2025	2030	2040	2011-20	2011-20/v	2011-20	2011-20/v	2020-25	2020-25/v	2020-25	2020-25/v
Utajärvi	65,2	80,0	86,8	95,4	103,1	105,4	22	2	33,1 %	3,7 %	9	1	9,8 %	1,4 %
Verrokki	67,9	79,8	89,3	99,4	107,1	110,3	21	2	31,5 %	3,5 %	10	1	11,3 %	1,6 %
Kuntien ka	62,7	72,8	80,0	87,1	92,8	96,7	17	2	27,5 %	3,1 %	7	1	8,9 %	1,3 %
Mediaani-ikä	2011	2016	2020	2025	2030	2040	2011-20	2011-20/v	2011-20	2011-20/v	2020-25	2020-25/v	2020-25	2020-25/v
Utajärvi	48,0	52,0	54,0	57,0	57,0	58,0	6	1	12,5 %	1,4 %	3	0	5,6 %	0,8 %
Verrokki ka	49,8	52,2	54,1	56,0	57,4	58,2	4	0	8,8 %	1,0 %	2	0	3,4 %	0,5 %
Koko maa ka	46,4	48,3	50,0	51,7	53,0	54,4	4	0	7,8 %	0,9 %	2	0	3,4 %	0,5 %
Asl.	2021M08*		2 593				Muutos kpl ja sijaluku koko maassa 2015-2020					-242	147	
							Muutos %:ia ja sijaluku koko maassa 2015-2020					-8,46 %	20	

Tilastokeskus arvioi asukasluvun laskevan -8,5 % vuoteen 2025 mennessä.

Työikäisten määrä laskisi ennusteen mukaan vuoteen 2025 mennessä noin 140 hengellä.

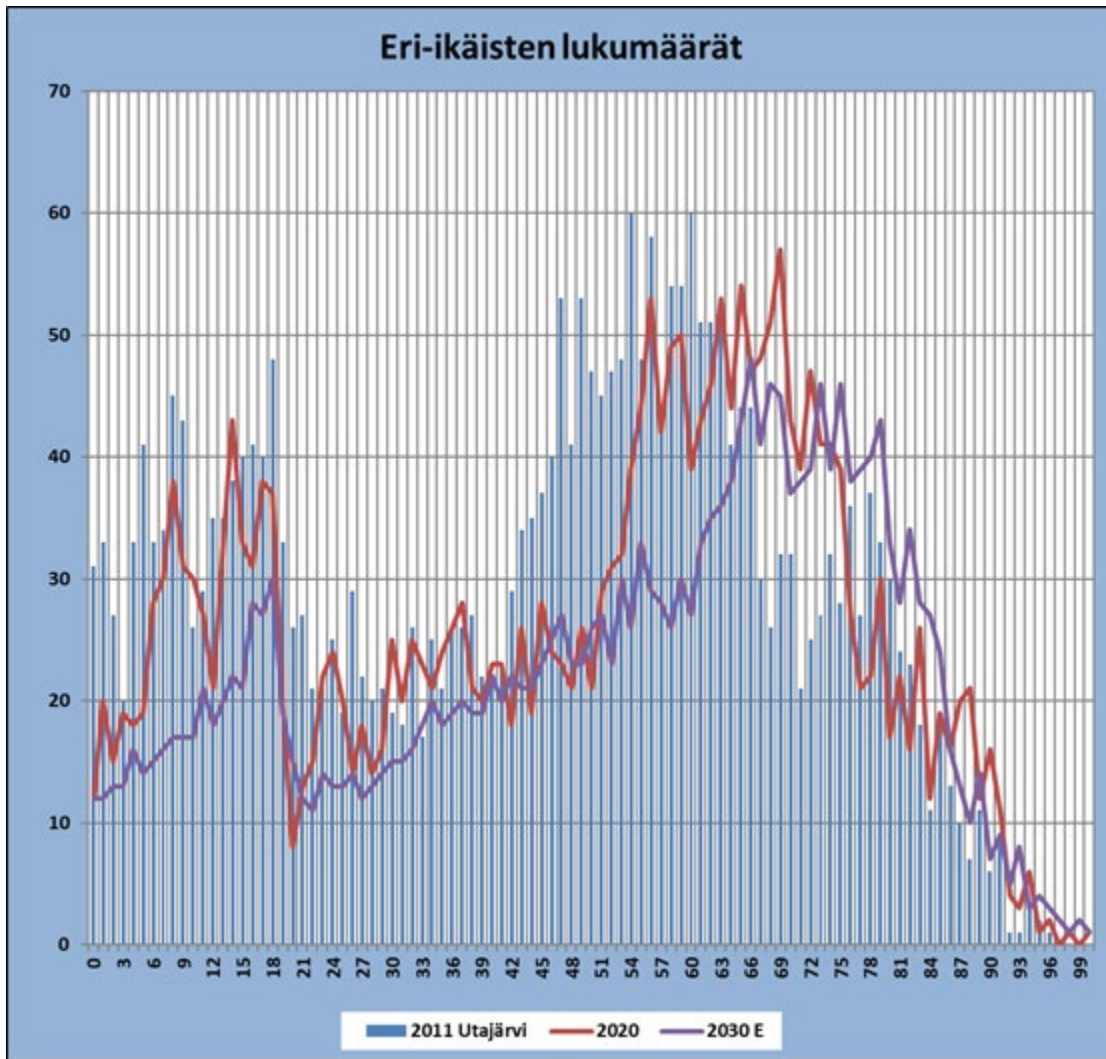
Päivähoito-, esikoulu-, alakoulu-, yläkoulu- sekä toisen asteen ikäisten määrrien ennustetaan laskevan vuoteen 2025 mennessä.

Eläköityvien määrä laskee (hieman), mutta eläkkeellä olevien määrä kasvaa.

Väestöllinen huoltosuhte on jo maan keskitasoa heikompi. Huoltosuhte myös heikkenee maan keskitasoa nopeammin ajanjaksolla 2020-25.

Mediaani-ikä on maan keskitasoa korkeampi nyt ja lähestyttäessä vuotta 2030 (ja 2040). Väestön mediaani-ikä kasvaa Utajärvellä verrokia nopeammin vuosina 2020-25.

Verrokillä tarkoitetaan muita maaseutumaisia kuntia, joiden asukasluku poikkeaa Utajärven asukasluvusta +/- 30 %: a.

Kuvassa tarkastellaan Utajärven väestörakenteen kehitystä vuosien 2011 ja 2020 välillä sekä ennakoitua kehitystä vuoteen 2030.

Siniset pylväät kuvaavat eri ikäisten lukumääriä vuonna 2011, punainen sekä violetti viiva eri ikäisten lukumääriä vuosina 2020 ja 2030.

Kuvion perusteella lasten ja nuorten lukumäärien ennakoidaan edelleen laskevan vuoteen 2030 (vrt. punainen ja violetti viiva).

Alenema työikäisten määrässä on ollut huomattava jo vuosina 2011-2020 (vrt. siniset pylväät ja punainen viiva) ja sen ennakoidaan jatkuvan vuoteen 2030 (vrt. punainen ja violetti viiva).

Väestön vanheneminen näkyy kuviossa Yli 75-vuotiaiden kasvuna vuoteen 2030 mennessä (vrt. siniset pylväät ja violetti viiva).

Miltä väestönkehitys näyttää maakunnan kunnissa vuoteen 2030.

Muutos 2020-30	0-v	1-5 v.	6-v.	7-12-v.	13-15-v.	16-18-v.	19-23-v.	24-64-v.	65-74-v.	75-84-v.	Yli 84-v.	Kaikki yhteensä
Alavieska	-1	-29	-16	-72	-18	3	8	-208	20	79	2	-232
Haapajärvi	-1	-93	-32	-156	-84	-30	-25	-761	-78	267	23	-970
Haapavesi	-15	-51	-44	-183	-69	-51	-5	-508	-165	236	39	-816
Hailuoto	2	-15	-2	-22	-5	9	0	-56	-34	24	39	-60
Ii	-20	-99	-67	-268	-88	33	47	-455	98	375	26	-418
Kalajoki	-20	-80	-48	-237	-91	-8	78	-612	-217	519	160	-556
Kempele	9	118	-15	-140	33	143	275	1 126	310	646	331	2 836
Kuusamo	-27	-98	-22	-316	-84	2	-46	-1 364	82	632	206	-1 035
Kärsämäki	-2	2	-4	-86	-28	-24	9	-164	-53	47	31	-272
Liminka	-14	-33	-32	-401	-120	36	97	383	126	216	67	325
Lumijoki	-2	-4	3	-65	-26	-18	22	-31	-19	83	3	-54
Merijärvi	-4	-39	-7	-22	3	5	17	-88	-36	51	-13	-133
Muhos	-18	-60	-25	-274	-99	-50	87	-261	98	278	26	-298
Nivala	-19	-154	-50	-385	-88	13	30	-600	-297	378	77	-1 095
Oulainen	-7	-63	-33	-213	-90	-20	-9	-561	-97	284	31	-778
Oulu	184	323	-291	-3 374	-989	559	2 138	7 158	1 235	6 986	2 133	16 062
Pudasjärvi	1	-58	-43	-171	-55	-11	-2	-699	-129	244	64	-859
Pyhäjoki	-5	-32	-12	-94	-17	0	8	-211	-130	145	14	-334
Pyhäjärvi	-2	-60	-12	-122	-29	16	2	-547	-217	165	34	-772
Pyhäntä	1	-4	5	-13	-5	4	13	-79	-4	62	22	2
Raahe	-14	-230	-94	-707	-198	23	-1	-1 239	-964	1 186	376	-1 862
Reisjärvi	-18	-14	-5	-48	-30	0	-6	-227	-52	66	25	-309
Sievi	3	-63	-27	-232	-95	-31	30	-340	-59	140	18	-656
Siikajoki	-7	-50	-35	-204	-72	-20	-5	-533	-151	249	17	-811
Vaala	5	-34	-9	-54	-26	-35	-12	-334	-78	79	18	-480
Siikalatva	-8	-56	-24	-117	-36	-25	-12	-529	-95	83	24	-795
Taivalkoski	-8	-28	-1	-124	-47	-20	-7	-475	-40	154	60	-536
Tyrnävä	24	-93	-43	-346	-81	60	36	-249	99	158	34	-401
Utajärvi	0	-23	-13	-71	-46	-21	-7	-253	-46	124	-11	-367
Ylivieska	-14	-124	-83	-285	27	89	159	-271	-88	602	139	151
Pohjois-Pohjanmaa	3	-1 244	-1 081	-8 802	-2 553	631	2 919	-2 988	-981	14 558	4 015	4 477

Koko maakunnan tasolla asukasluvun ennakoidaan kasvavan 2020-luvulla.

Kuntakohtaisesti asukasluvun kehittyminen on vaihtelevaa, väestön ennakoidaan kasvavan vain Oulussa, Kempeleessä ja Limingassa.

Myös maakunnan ja maakunnan kuntien ikärakenne muuttuu. Ikääntyneiden määrä kasvaa ja toisaalta lasten- ja työikäisten määrä alenee.

Utajärven väestö pienenee ja ikääntyy väestöennusteen perusteella.

3.1 Palvelurakenne

	Utajärvi	Keskiarvo
Sairastavuus	1,36	1,09
Sote -tarvekerroin	120,00	114,68
Sote nettomenot eur/as	3 996	3 811
Mediaani-ikä	54	50
Väestöllinen huoltosuhde	87	80
Nollavuotiaat	0,5 %	0,7 %
Alle 15-v %:ia	14,7 %	15,0 %
Yli 75-v	14 %	13 %
Verotettava tulo eur/asukas	12 586	14 623
Työttömiä työvoimasta	13,0 %	12,5 %
Asukasluku 2021	2 619	
Asukasluvun muutos 2017-2021	-11,2 %	-5,9 %
Asukaslukueennuste 2021-2025	-14,0 %	-7,4 %
Tutkintoluku	1,71	2,14
Einvoima	2,43	/5
Sijaluku	229/293	
Väestö	2,18	
Hyvinvointi	2,67	
Einkeinot	2,28	
Palvelut	2,88	
Talous	2,50	
Etäisyydet	2,00	

Taulukon väestöä kuvaavien indikaattorien perusteella voidaan ennakoida kunnan palvelurakenteen kustannusten tasoa suhteessa koko maan tasoon.

Hyvinvointia kuvaavat indikaattorit (sairastavuus, sote-tarvekerroin, sote nettomenot) ylittävät Utajärvellä maan keskitason.

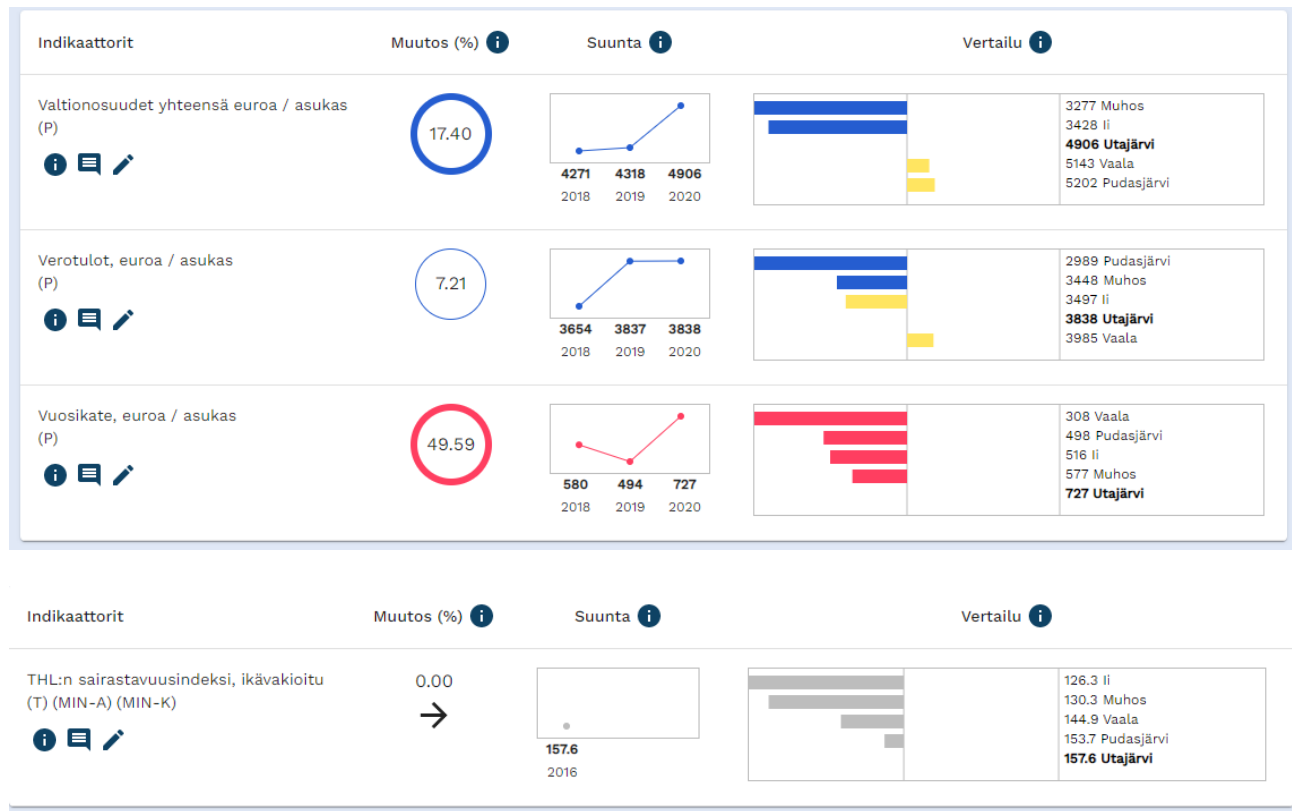
Utajärven väestörakenne on maan keskitasoa vanhempi mediaani-ian, alle 15-vuotiaiden sekä yli 75-vuotiaiden suhteellisten osuuksien perusteella.

Työmarkkinoita kuvaavat indikaattorit ovat Utajärvellä maan keskitasoa heikommat. Verotettava tulo (€/asukas) sekä tutkintoluku ovat maan keskitasoa pienempiä. Työttömien osuus työvoimasta on maan keskitasoa korkeampi.

Taulukon perusteella voidaan olettaa Utajärven palvelurakenteen kustannuksen olevan maan keskitasoa korkeampi.

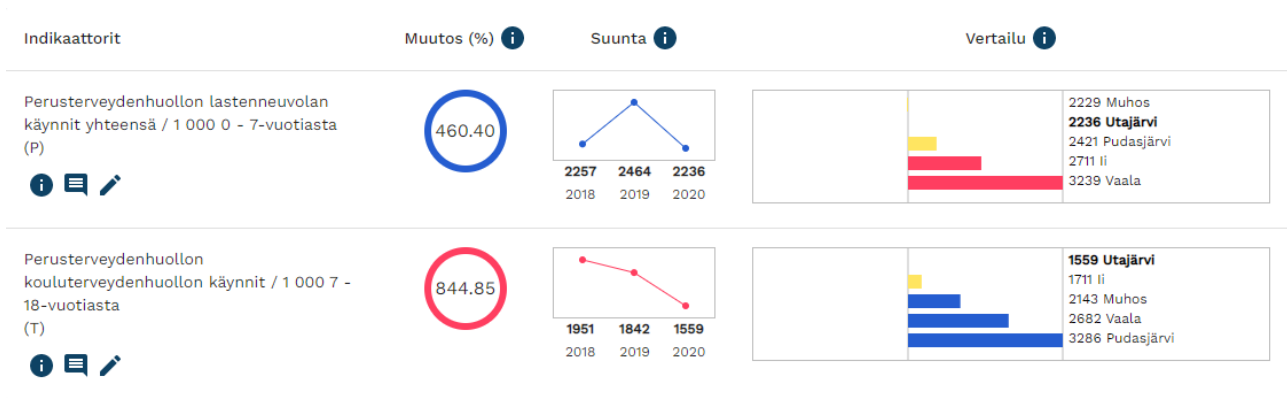
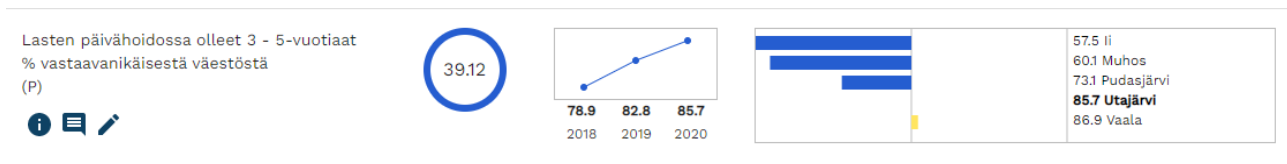
4. Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS JA ELINVOIMA

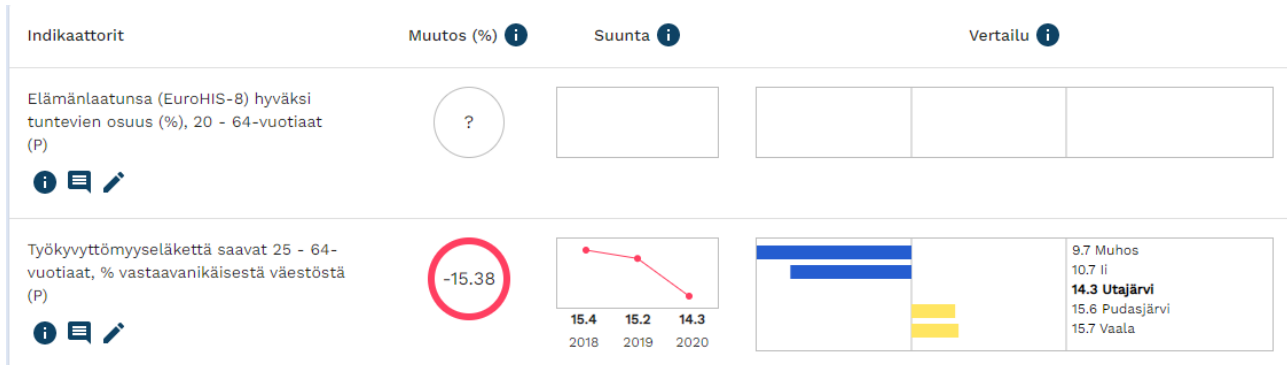

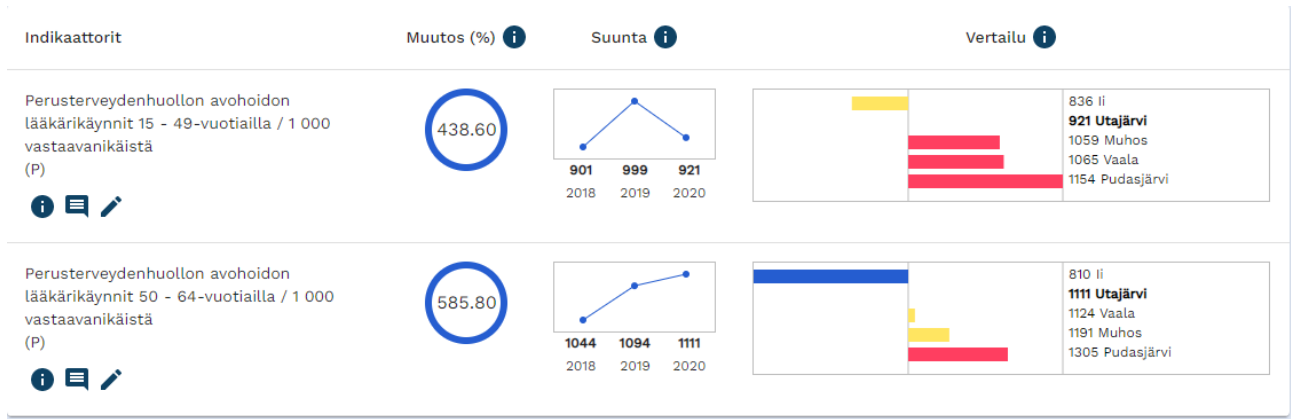
LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

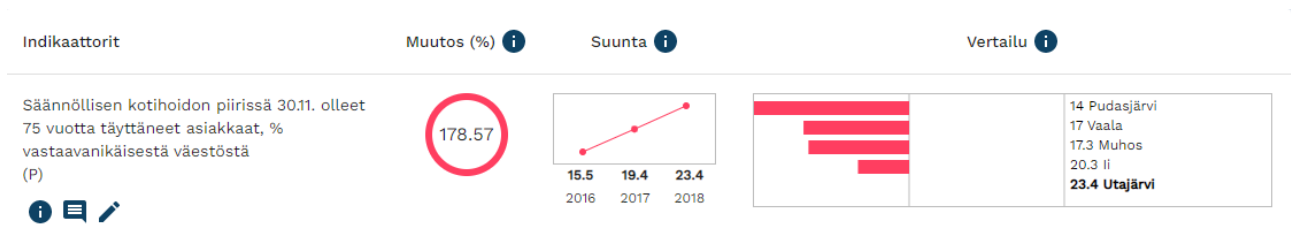
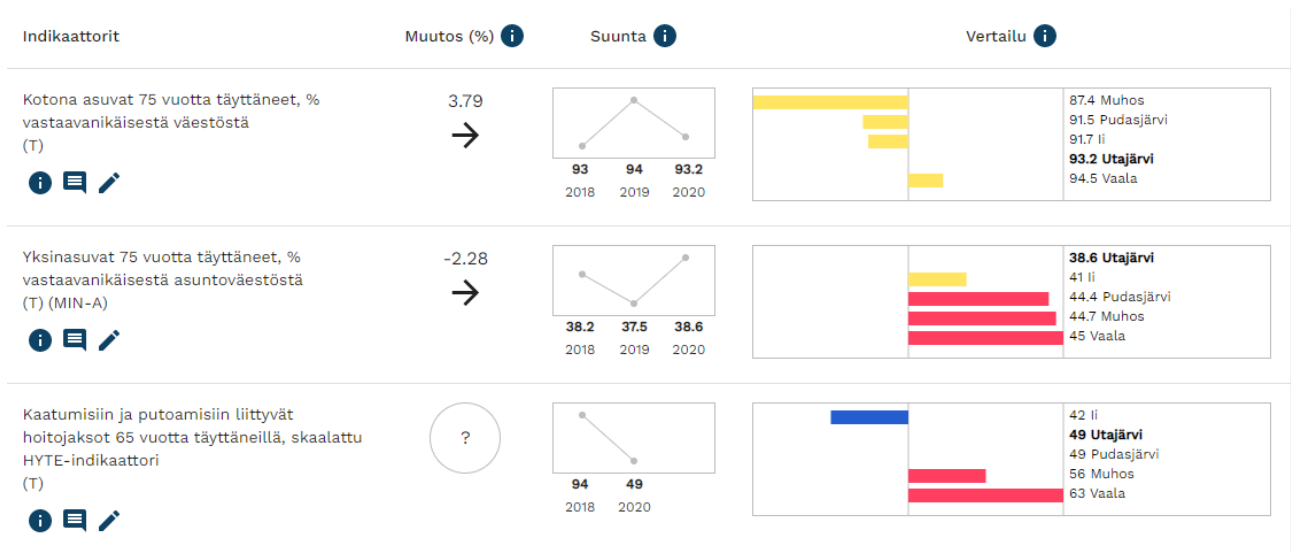
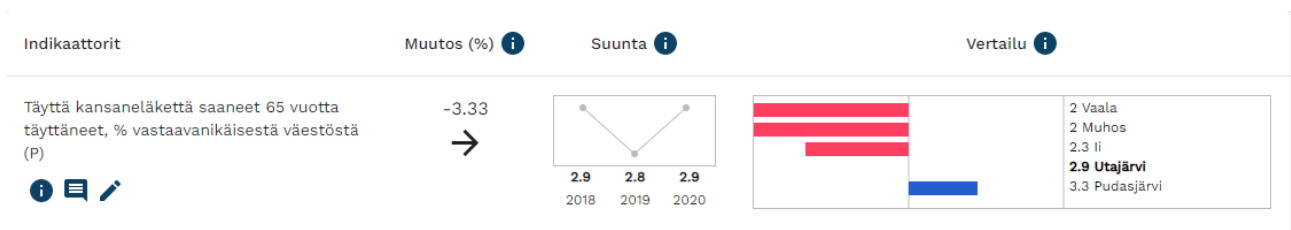

NUORET JA NUORET AIKUISET TYÖIKÄISET

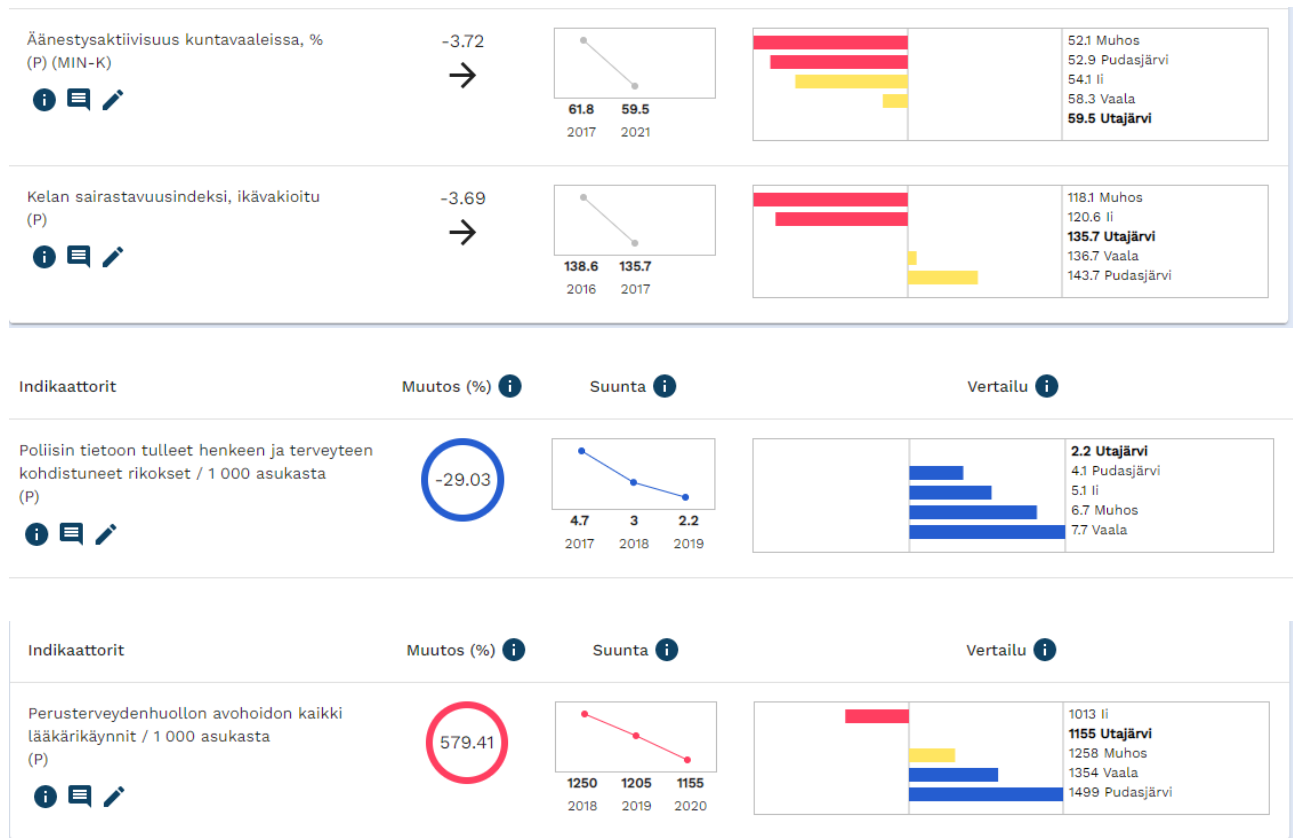

IKÄIHMISET

KAIKKI IKÄRYHMÄT

5. Hyvinvoinnin kehittämisen painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Hyvinvointisuunnitelmaan on valtuustokauden alussa määritelty kunnan tärkeimmät strategiset hyvinvoinnin painopistealueet, joiden avulla vuosittain tapahtuvaa työtä seurataan ja arvioidaan. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä seurataan ja arvioidaan kuukausittain hyvinvointiprosessin työryhmissä.

Arviointi tapahtuu vuosittain erillisellä raportilla, joka esitellään hyvinvointivaliokunnalle, kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Valtuustokauden päätteeksi tiedot saatetaan yhteen ja näin muodostuu hyvinvointikertomus menneeltä kaudelta.

Hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien valtionrahoituksen perusteeksi on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin eli HYTE-kerroin. HYTE-kertoimen tarkoituksena on kannustaa ja tukea hyvinvointialueita toteuttamaan monipuolisia ja suunnitelmallisia toimia, jotka kohdistuisivat erityisesti kansansairauksien ehkäisyyn, ikääntyvän väestön toimintakyvyn edistämiseen ja tapaturmien vähentämiseen, syrjäytymisen ehkäisyyn ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja työllistymisen edistämiseen.

Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin HYTE-kertoimeen varattu rahasumma jaetaan tasan hyvinvointialueiden kesken asukasluvun mukaan. Varsinaisesti HYTE-kertoimen perusteella summa jaettaisiin suunnitelman mukaan ensimmäisen kerran 2026.

HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus. Jo nyt tehtävä työ tulee siis vaikuttamaan rahoitukseen.

5.1 Hyvinvointikyselyiden tulokset vuodelta 2021

5.1.1 Onnellisuus- ja hyvinvointikysely 2021

Kunnan onnellisuus- ja hyvinvointikysely toteutettiin 10-28.5.2021. Sähköisiä vastauksia saatiin 117 kappaletta ja paperisia 48 kappaletta. Paperisia kyselyitä oli toimitettu täytettäväksi kirjastoon, nuokkarille, asiointipisteeseen, ikäihmisten ja kehitysvammaisten päivätoimintaan sekä järjestöille.

Vastaajista koki itsensä melko onnelliseksi 60 %:a ja erittäin onnelliseksi 17 %:a. Pääsääntöisesti omaan onnellisuuteen pystyi vaikuttamaan 62 %:a.

Onnistumisia oli koettu yli 70%:sti työssä, harrastuksissa, rakkauselämässä ja omissa elintavoissa. Tyytyväisiä oltiin perhe-elämään ja parisuhteeseen, ystäviin, vapaa-aikaan ja harrastuksiin sekä omaan henkiseen hyvinvointiin.

Onnellisuutta ja hyvinvointia tuottavat kuntalaisille monet eri asiat:

- turvallinen asumisympäristö
- terveys ja siihen helposti saatavat terveystalvelut
- luonto, ulkoilu
- hyvät ja edulliset harrastusmahdollisuudet
- perhe, ystävät, lapset
- tasapainoinen, hyvä arki
- yhdistystoiminta, sosiaaliset tapahtumat
- työ
- uskonto

Vastoinkäymisiä oli kokenut 43 %:a vastaajista liittyen läheisen kuolemaan tai vakavaan sairastumiseen.

Vastaajista reilusti yli puolet oli kokenut koronan ja sen mukanaan tuomia erilaisia vaikeuksia. Keväällä 2020 alkanut koronapandemia - Covid19- oli vähentänyt yhteydenpitoa perheenjäseniin, sukulaisiin ja ystäviin lisäten yksinäisyyttä. Yksinäisyys tuo

mukanaan myös masennusta ja muita mielenterveyteen vaikuttavia seikkoja. Samalla se herätti pelkoa läheisten tai itsensä sairastumisesta. Sosiaaliset kontaktit vähenivät myös yhdistystoiminnan ajautuessa tauolle.

Harrastusmahdollisuudet vähenivät erilaisten rajoitusten myötä. Osalla korona aiheutti työttömyyttä ja taloudellisia vaikeuksia.

Etäkoulun käynti, niin lapsilla kuin aikuisillakin, tuotti hankaluuksia ja lisäsi perheen kuormittumista.

Viimeisenä esitettiin Utajärven kunnan visiosta "Utajärvi luo onnellisen elämän edellytyksiä" johdettu avoin kysymys: Mitä toivoisit kunnan tekevän, jotta se loisi toiminnallaan kuntalaisille entistä enemmän onnellisen ja hyvinvoivan elämän edellytyksiä?

- asuntoasiat kuntoon, asuntoja riittävästi, asunnot hyväkuntoisia
- uusien työpaikkojen luominen
- avoin kulttuuri kunnan asioista tiedottamisessa
- välittäminen, kuunteleminen, aito halu olla yhtä, yhteisöllisyys
- harrastustoimintaa lisää, hinnaltaan kohtuu tasoista, matalan kynnyksen vapaa-ajan aktiviteetteja kaiken ikäisille
- ei tuulivoimaa asutusten läheisyyteen
- sivu-/syрjäkylien huomioiminen
- turvallisuus
- palvelujen pitäminen omassa kunnassa, laadukkaat ja joustavat palvelut
- yhteistä toimintaa, erilaisia kerhoja, tapaamisia ikäihmisten sekä kunnan päättäjien kanssa
- kuntatalouden vahvistaminen
- Oulunkaaren palvelut: sosiaalipalveluita riittävästi, perhepalveluiden mitoitus kuntoon, matalan kynnyksen palveluita
- sujuvat liikenneyhteydet Rokua-Oulu
- luontoon panostaminen

5.1.2 "Minun arkeni ja elämäni"-kysely toukokuussa 2021.

Kokemustiedon keruu, Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointiyhteistyönä (POPhyte). Kyselyn avulla saatiin tietoja mm.

- Kokonaiskuva kuntalaisen kokeman hyvän elämän osa-alueista ja niiden välisistä suhteista (esim. mikä osa-alue saa parhaimman arvion)
- Kuntalaisten TOP3-listaus siitä, mihin he haluavat eniten muutosta
- Vertailu muihin Pohjois-Pohjanmaalta osallistuviin kuntiin
- Järjestöyhteistyö lisää vastaajien määrää. Järjestöjen oma kysely täydentää kuntalaisten vastauksia.
- Valmis, yhteinen kysely pienellä vaivalla perustietoa, jota kunta voi täydentää omilla tiedonkeruilla
- Tukee Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen 2019-2025 toimeenpanoa

Kerättyä kokemustietoa käsitellään kunnissa sekä maakunnallisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimijoiden toimesta. Kunnat voivat käsitellä kerättyä tietoa myös järjestöjen ja yhdistysten kanssa esimerkiksi yhdistysilloissa sekä kunnan toimielimissä, esim. vanhus- ja vammaisneuvostoissa. Näin myös järjestöt ja yhdistykset voivat hyödyntää tietoa oman toimintansa kehittämisessä kuntalaisten tarpeita vastaavaksi.

Kysely Utajärvelle muuttaneille kiintiöpakolaisille maahanmuuttotyöstä tehty helmikuussa 2021. Kyselyllä haluttiin selvittää, miten meille muuttaneet kiintiöpakolaiset kokivat saaneensa palveluita, oliko niitä riittävästi, onko jotain korjattavaa.

Nuokun toiminnan EVA

- kysely kuntalaisille nuoriso- ja liikuntapalveluiden tuottamisesta

Minun arkeni -kysely

Vertaistervarit, Arjen Sankarit, etäjumpat

Jalankulun ja pyöräilyn asiakaskysely kesä -21

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021-2025

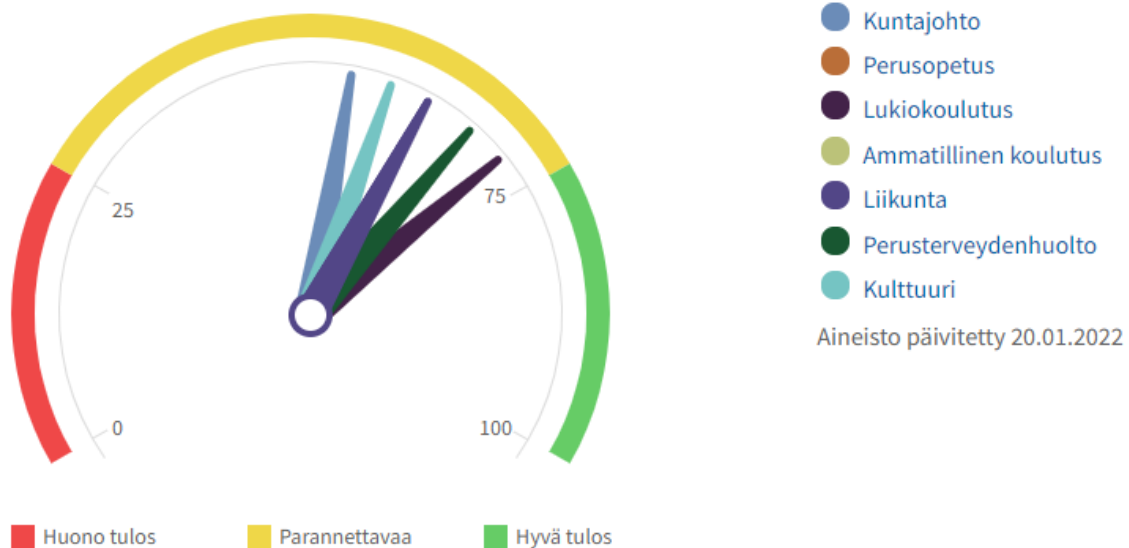
6. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat- ja suunnitelmat

- Ennalta ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2021-2025
- Ikäihmisten ohjelma 2021-
- Ravitsemussuunnitelma
- Kulttuurikasvatus-suunnitelma
- Työllisyysuunnitelma, etsivän nuorisotyön ja nuorten työpajan suunnitelmat
- Liikkumisen kehittämisen suunnitelma
- Kunnan varhaiskasvatussuunnitelma
- Oppilashuoltosuunnitelma
- Kotouttamisohjelma 2021-2024
- Järjestöjen täyttämät hytekortit

7. Hyvinvointisuunnitelma

7.1 TEA-viisareiden tieto terveydenedistämiseksi

Kaikki sektorit : Utajärvi 2021

Pisteet	Utajärvi	Koko maa
Kaikki sektorit	62	68
Kuntajohto	54	78
Perusopetus	..	66
Lukiokoulutus	71	66
Ammatillinen koulutus	..	63
Liikunta	62	72
Perusterveydenhuolto	67	65
Kulttuuri	58	66

7.2 Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen

Kuntalaki (2015/410) määrittelee kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimisen keskeiseksi kunnan perustehtäväksi. Terveystenhuoltolain (1326/2010) luvussa 2 määritellään laajasti kunnan tehtäviä kuntalaisten terveyden edistämiseksi. Sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) on rakenteellisen sosiaalityön käsitteen lisäksi useita vastaavia mainintoja kunnan tehtävistä.

Näiden lisäksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä ohjataan useissa muita hallinnonaloja koskeissa laeissa, kuten maankäyttö- ja rakennuslaissa, perusopetuslaissa, kuntien kulttuuritoimintalaissa ja elintarvikelaissa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kunnan tehtävä. Sen tavoitteena on

1. lisätä kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä
2. ehkäistä sairauksia ja syrjäytymistä ja
3. vahvistaa osallisuutta.

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään kaikilla kunnan toimialoilla. Se parantaa kuntalaisten elämänlaatua, lisää työllisyyttä ja tuottavuutta sekä hillitsee sosiaalisten ongelmien ja eriarvoisuuden kasvua. Kunnan tehtävänä on seurata asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä eri väestöryhmissä. Tämä tarkoittaa tiedon tuottamista esimerkiksi sosioekonomisen aseman, koulutustaustan tai asuinalueen mukaan.

Tieto on strategisten tavoitteiden perusta. Tavoitteiden täytyy perustua paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin. Toimenpiteet tukevat strategisia tavoitteita. Toimenpiteitä seurataan ja niistä raportoidaan valtuustolle vuosittain. Lisäksi kerran valtuustokaudessa valmistellaan laajempi hyvinvointikertomus.

Utajärvellä toimimme seuraavasti;

- Hyvinvointikertomuksen läpikäynti valtuustokauden päätteeksi
- Hyvinvointisuunnitelma/kertomus erillisenä dokumenttina, valtuustokauden aluksi, jolloin kertomus myös hyväksytään
- Hyvinvointisuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteutumista seurataan ja niistä raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Hyvinvointi on utajärveläisille mukavaa oloa, terveyttä ja kehittymismahdollisuuksia, joita tuemme kunnan tarjoamilla peruspalveluilla. Hyvinvointi kumpuaa mielenrauhasta – inhimillisistä kohtaamisista, turvallisesta ympäristöstä ja huolta pitävästä onnellisesta yhteisöstä

Hyvinvointipalveluiden tavoitteena on kokonaisvaltainen ja laaja-alainen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen strategisten tavoitteiden ja hyvinvointikertomukseen linjattujen painopisteiden ohjaamana. Utajärven kunta on allekirjoittanut maakunnallisen hyvinvointisopimuksen vuosille 2019-2025, jossa kunnat ovat sitoutuneet yhteiseen hyvinvointikäsitteeseen ja haluun edistää ja kehittää pohjoispohjalaisten hyvinvointia.

Hyvinvoinnin edistämistyötä tehdään poikkihallinnollisesti jokaisella kunnan toiminta-alueella. Palvelut, joita kunta järjestää kuntalaisten hyvinvoinnin edistämiseksi ja toteutumiseksi ovat hyvinvointipalveluita.

Hyvinvointipalveluiden vastuualueelle kuuluvat liikunta- ja nuorisotyö, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, etsivä nuorisotyö ja maahanmuuttopalvelut. Hyvinvointipalveluista vastaa hyvinvointijohtaja. Kulttuuripalveluissa työskentelevät kulttuurituottaja, kirjaston kolme kirjastovirkailijaa, nuoriso- ja liikuntapalveluissa liikunnanohjaaja ja nuoristyöntekijä sekä 50% ohjaaja, maahanmuuttopalveluissa maahanmuuttotyöntekijä ja hyvinvointikoordinaattori 50% maahanmuuttotyössä ja 50% hyvinvoinnin – ja terveyden edistämisessä, sekä etsivä nuoristyöntekijä (osittain projektirahoituksella).

7.3 Hankkeet ja verkostot

Utajärven kunta on mukana erilaisissa työryhmissä ja verkostoissa terveyden, hyvinvoinnin, osallisuuden ja turvallisuuden edistämiseksi niin valtakunnallisella kuin maakunnallisella tasolla, samoin kuin Oulunkaaren kuntien yhteisissä verkostoissa.

PopSote / Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelma koostuu neljästä kehittämisohjelmasta: Lasten, nuorten ja perheiden palvelut; Mielenterveys- ja päihdepalvelut; Ikäihmisten palvelut ja Hoitotakuu.

Oulunkaaren kuntien ja PoPsoten hyvinvointiverkoston yhteisinä painopistealueina tulevalle valtuustokaudelle ovat: saumaton kulttuuripolku, hyvät elintavat ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyvät asiat.

Näistä Utajärven omat painopisteet ovat: elintapaneuvonnan kehittäminen, mielenterveyden edistäminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen viestintä.

Utajärvi on yhtenä maakunnan kunnista ollut lokakuussa 2019 allekirjoittamassa PohjoisPohjanmaan yhteistä hyvinvointisopimusta, jonka yksi keskeinen asia on uudella tavalla määritelty hyvinvoinnin käsite:

“Minä, pohjoispohjalainen ihminen, voin hyvin silloin, kun koen eläväni hyvää arkea ja mielekästä elämää. Hyvinvointiini vaikuttavat jokapäiväiset arjen tarpeeni, askareeni, yhteisöni ja ympäristöt, joissa elän ja toimin. Oma toimintani ja arjen valintani vaikuttavat omaan, läheisten ja tulevien sukupolvien hyvinvointiin. Toivon tulevani kuulluksi, nähdyksi, hyväksytyksi ja ymmärretyksi ihmisenä enkä yksittäisten tarpeideni kautta.”

Utajärven kunta on lähtenyt mukaan Mieli ry:n kanssa Hyvän mielen kunta –hankeen kanssa mielenterveysstrategian jalkauttamiseksi kuntaan. Todella monet päätökset ja jokapäiväiset asiat sekä muutokset vaikuttavat mielenterveyteen. Silti mielenterveyden edistäminen ei kiinnity kiinteästi osaksi kunnan eri sektoreiden työtä eikä mielenterveysvaikutuksia arvioida etukäteen järjestelmällisesti. Tämä johtuu osittain siitä, että osaaminen ja työkalut puuttuvat. MIELI ry on kehittänyt yhdessä muutaman kunnan kanssa kunnan mielenterveyden edistämistyön tueksi Hyvän mielen kunta -tarkistuslistan. Se tukee kuntia arvioimaan mielenterveyttä edistävää työtään sekä tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämistarpeita. Hyvän Mielen Suomi –hankkeessa pilotoidaan tarkistuslistan käyttöä kunnan mielenterveysjohtamisen ja eri sektoreiden välisen hyte-työn tukena sekä kehitetään sähköistä työkalupakkia käytännönläheiseksi välineeksi tarkistuslistan rinnalle. Kokonaisuuteen sisältyy myös toiminta hyte-työn yhdyspinoilla ja erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen, kunnan ja maakunnan hyte-työn sekä järjestöjen yhdyspinnassa. Mielenterveystyön voimavaroista suurin osa kohdistuu myöhäisiin korjaaviin palveluihin, vaikka varsinkin mielenterveyttä edistävät, ehkäisevät ja varhaiset toimet on todettu kustannusvaikuttaviksi.

Kunta on mukana Oulunkaaren kuntien kanssa Vetoa ja pitoa kuntatyöhön työhyvinvointihankkeessa. Hanke koostaa palvelutarjotinta erilaisista työhyvinvointia edistävästä toiminnoista ja palveluista.

7.4 Hyvinvointikortit

Hyvinvointipalveluiden toimintaa ohjaa hyvinvointisuunnitelmaan ja kertomukseen sisältyvät hyvinvoinnin kehittämisen ja edistämisen painopisteet.

Nämä ovat kirjattu hyvinvointi (hyte-)kortteihin, joiden tarkoitus on nostaa tärkeimmät strategiset painopisteet kolmesta eri ryhmästä näkyviin.

Ryhmät ovat lapset- ja nuoret, kaikki kuntalaiset ja ikäihmiset. Kortteihin laaditaan tavoitteellisesti painopistealueet, suunnitelmat, resurssit ja mittarit, joiden avulla toiminnasta raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Näiden avulla hyvinvointityön vaikutuksia seurataan ja arvioidaan. Lisäksi raportoinnin tukena on kerran valtuustokaudessa tehtävä onnellisuuskysely

Lapsi- ja nuorisokortin strateginen tavoite: Utajärvisillä lapsilla ja nuorilla on edellytykset onnelliselle lapsuudelle ja nuoruudelle. Lapsiperheet ovat osa välittävää yhteisöä. Utajärvellä on turvallista asua ja elää. Nuorilla on hyviä harrastuksia, tervettä tekemistä ja kavereita. Päiväkotit ja koulu ovat hyvinvointiyhteisöjä.

Kaikki kuntalaiset-kortin strateginen tavoite: Hyvä elämä Utajärvellä

Ikäihmiset-kortin strateginen tavoite: Aktiivinen ja turvallinen ikääntyminen

Valtuustokauden hyvinvoinnin edistämisen strategiset kärkitavoitteet ovat:

1. Iäkkäiden kotona pärjäämisen tukeminen
2. Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta
3. Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta

Hytekortit ja niiden tavoitteet sekä toimenpiteet

Lapset- ja nuoret. Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta.			
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
1. Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli	Tarjoamme monipuolista harrastus- ja kerhotoimintaa lapsille ja nuorille.	Nuoriso- ja liikuntatoimi 4H Järjestöt	Osallistuja / kerho Lasten- ja nuorten psykologipalveluiden käyttö
	Harrastamisen suomen mallin kehittäminen jatkuvaksi toiminnaksi.	Oulujoki-opisto Urheiluseurat	
	Lasten vahvuuksien löytäminen ja vahvistaminen varhaiskasvatuksessa ja koulussa.	Hyvinvointipalvelut Kasvatuspalvelut	
	Vanhemmuuden tukeminen luentojen ja varhaisen puuttumisen avulla.	Oulunkaaren kuntayhtymän sosiaali- ja kouluterveydenhuolto	Lape ryhmän kokoontumisten määrä ja osallistujat
	Lape-toiminnan jatkuminen ja perhekeskustoiminnan käsikirjan mukainen toiminta toimii saumattomasti.	Vanhempaintoimikunta	
	Ulkoilu- ja retkeilyreittien sekä makkaran paistopaikkojen ja	Nuorisovaltuusto Elinympäristöpalvelut	Ulkoilupaikkojen käyttö

	laavujen kunnossapito. Luontokasvatuksen huomioiminen ja edellytysten mahdollistaminen kunnassa.		
2. Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus	Koulu ja varhaiskasvatus kannustavat jokaista lasta löytämään omat vahvuudet ja positiiviset puolet. Käytössä positiivisuus pedagogiikan menetelmät. Koulu ja varhaiskasvatus huomioivat lasten yksilölliset tarpeet. Varhaiskasvatuksessa toiminta pienryhmissä. Koulu ja varhaiskasvatus tekevät moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden ja kodin kanssa. Koulun ja vakan tehtävä on opettamisen ohella myös kasvattaa yhteistyössä kotien kanssa. Oppilashuollon tarpeen ja määrän arviointi säännöllisesti, huomioiden erityisesti koronan vaikutukset lapsiin ja nuoriin. Perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistaminen ja puuttumisen osaamisen lisääminen	Koulun henkilökunta Varhaiskasvatuksen henkilökunta	Kouluterveyskyselyn vastaukset Moniammatillisten oppilashuoltoryhmien kokoontumisten määrä Kunnassa asuvat alle 17v lapset Opettajien osallistuminen vanhempaintoimikunna n kokouksiin Oppilashuolto suunnitelman toteuttaminen Yhteydenottomäärät sosiaalihuollon palveluihin Lasten määrä varhaiskasvatuksessa Osallistujat kerhoihin ja perhekerhoon. Leikkipaikkojen käyttö, kokemustieto

	varhaiskasvatukseen ja kouluun. Lapsiperhepaketin jatkuminen. Maksuton varhaiskasvatus, kotihoidontuen kuntalisä ja ip-ap toiminnan järjestäminen 0-3 luokkalaisille. Seurakunnan perhekerhon jatkuminen, sekä seurakunnan järjestämät kerhot jatkuvat Ympäristön siisteys ja turvallisuus, leikki- ja liikuntapaikat ovat kunnossa Koulun- ja varhaiskasvatuksen ruokailun merkitys ja arvostus sekä terveelliset ateriat ja hyvät käytöstavat. Lähiruuan korostaminen.	Seurakunnan nuorisotyöntekijä Elinympäristöpalvelut Ruokapalvelun työntekijä koululla ja varhaiskasvatuksessa	Kouluterveyskyselyn vastaukset kouluruokailuun liittyen
3. Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen, tukeminen ja kannustaminen	Jokaisella on ystävä Jokainen nuori lähtee ja pääsee opiskelemaan peruskoulun jälkeen	Kasvatuspalvelut Etsivä ntt Nuorisotyöntekijä	Valpas ilmoitusten määrä
4. Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä	Liikuntaharrastusten lisääminen Jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus, liikunta- tai kulttuuriharrastus Nuorisotalon toiminta (illat, retket, tapahtumat ym)	Nuoriso- ja liikuntapalvelut Järjestöt Nuorisovaltuusto Urheiluseurat 4H	Osallistujamäärät kerhoihin, tapahtumiin ja harrastuksiin

	Erityislasten huomioiminen harrastustoiminnassa Kerhotoimintaa ap/ip toiminnan yhteyteen, huomioidaan myös kuljetuksen piiriin kuuluvat lapset Nuorisotalon toiminta: illat, retket Urheilukentän hyödyntäminen järjestämällä erilaisia urheilutapahtumia nuorille Harrastustoimintaan vetäjiä Harrastamisen Suomen malli kerhotoiminta jatkuu ja sitä kehitetään edelleen Terveystiedon opetuksen kautta liikunnallisen elämäntavan merkitys yksilön terveydessä Liikennepuisto Seikkailupuisto	Kasvatuspalvelut Elinympäristöpalvelut	Uusien kerho-ohjaajien määrä Valinnaiskurssien määrä, toteutuminen ja osallistujamäärät Puisto valmis v. 22 loppuun mennessä Valmis v. 23
5. Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen	Nuorten masennus ja mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy Mielenterveyden EA Matalan kynnyksen päihdepalvelut Koulun päihdevalistustyö ja sen lisääminen ->	Psykiatrinen sairaanhoitaja OUK Päihdetyöntekijä OUK Koulupsykologi Kouluterveydenhoitaja Koulukuraattori	Käyntimäärien kehitys mt-hoitajalla Tapahtumia tai tilaisuuksia/ vuosi Nuorisopsykiatrian esh avohoitokäynnit 13-17 vuotiailla

	selkeä suunnitelma päihdevalistuksesta Ennalta ehkäisevän päihdetyön suunnitelma Koulutusta päihteiden käytön tunnistamisesta sekä puheeksi ottamisesta kaikille ehkäisevää päihdetyötä tekeville tahoille. Digipelaamiseen liittyvät riskit ja haitat huomioidaan toiminnassa ja ennaltaehkäisevässä työssä.	Nuorisotyöntekijä Etsivä ntt Kasvatuspalvelut Hyvinvointipalvelut	
--	---	---	--

Kaikki kuntalaiset.

Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta

TAVOITTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
1. Työllisyyden edistäminen	Työllisyysuunnitelma; työmatkajärjestelyjen kehittäminen; etätönn mahdollisuudet Työllistämme nuoria kesätyöllistämisen ja kerhotoiminnan työllistämisen kautta Avoimet työpaikat ja työnhakijat kohtaavat toisensa, yhteistyö yrittäjien kanssa Yrityspuiston kanssa tiivis yhteistyö ja yrityspuisto tarjoaa työssäoppimismahdollisuuksia	Työllisyyspalvelut 4H Järjestöt Hyvinvointipalvelut Utajärven yrityspuisto	Nuorisotyöttömien määrä Työttömien määrä Koulutustaso Verotulot €/as Yritysten määrä Montako henkilöä välitetty yrityksiin Yritysten tarjoaman työssäoppimismahdollisuudet Työmarkkinatuen kuntaosuus

	Yrittäjähyvinvointia tukeva kiertue Palkkatuki ja työkokeilut Kuntouttava työtoiminta ja yksilövalmennus Pitkäaikaistyöttömien terveystarkastukset TYP-palvelut Maankäytön tehokas suunnittelu	TE-toimiston palvelut Etsivä nuorisotyöntekijä Elinympäristöpalvelut	Siirtymiset eteenpäin Tonttien myynti yritystoimintaan
2. Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä	Monipuoliset harrastusmahdollisuudet Erilaisia ryhmiä Maksuttomuus/alhaiset osallistumismaksut Sähköiset palvelut Laadukkaat ja monipuoliset kirjastopalvelut, kehitämme myös digilaitteiden lainaustoimintaa	Oulujoki-opisto Liikuntatoimi Seuratoiminta Kirjastopalvelut	Osallistujamäärät Myönnettyjen avustusten määrä Tuki- ja liikuntaelinsairaudet perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä, % kirjatusta käyntisyistä Digilaitteiden lainaustoiminta käynnistynyt
3. Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen	Liikuntaraati Erilaisia liikuntaryhmiä ja -muotoja Ryhmien maksuttomuus/alhaiset hinnat Erilaiset tempaukset ja haasteet	Liikuntatoimi, hyvinvointipalvelut Urheiluseurat Järjestöt Kyläseurat	Osallistujamäärät tapahtumiin Osallistujamäärät harrasteryhmiin Liikuntaryhmien määrä

4. Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen	Ehkäisevän päihdetyön ohjelma 2021-2030 Ennaltaehkäisevä päihdetyö huomioidaan etsivän nuorisotyön tapaamisissa ja on osana kokonaistytöä Varhainen puuttuminen ja päihdevalistus koulussa on huomioitu	Päihdetyöntekijä Etsivä nuorisotyöntekijä Nuorisotyöntekijä EPT kuuluu kaikille kunnan hallintoaloille, järjestöille ja yhdistyksille sekä kuntalaisille	Päihdetyöntekijän asiakamäärät Kouluterveyskysely Kokemustieto
5. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden kehittäminen	Osallisuusohjelma, elinvoimasopimus EVA käytössä säännöllisesti Tapahtumien järjestäminen yhteistyössä, tapahtumakalenteri Maahanmuuttotyön yhteistyö kunnan eri toimijoiden kanssa Elävä tori, Untorock ja muut tapahtumat Yhteiset kohtaamispaikat, kuten kylätalot käytössä Yhteisen kohtaamispaikan selvittely Kirjaston Sofian kammarin näyttelytilan avoin näyttelyhaku ja näyttelytoiminta	Järjestöt Kyläseurat Kulttuuritoimi Kaikki kuntalaiset Maahanmuuttotyö	Järjestöavustusten keskimääräinen euroa/asukas Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa Järjestöyhdyshenkilö nimetty Osallistujamäärät KV-Klubin toiminta Kylätalojen käyttö ja tapahtumien määrät Tila löydetty ja käytössä Hakemuksia ja toteutuneita näyttelyitä
6. Turvallisuuden edistäminen	Turvallisuussuunnitelma on osa hyvinvointisuunnitelmaa	Hyvinvointipalvelut Elinympäristöpalvelut	Kokemustieto Onnellisuuskysely

7.Kansansairauksien ennaltaehkäisy, elintavat (tupakointi ja tupakkatuotteet, päihteet, liikunta, ravitsemus, uni, mieliala)	Ravitsemussuunnitelma Elintapaneuvonta Päihdepalvelut Hyvinvointiluennot	Hyvinvointipalvelut Ouk kouluterveydenhoitaja Päihdetyöntekijä Koulusosionomi Koulukuraattori Etsivä nuoristyöntekijä Työllisyyspalvelut	Osallistujamäärät luennoille Elintapaneuvontaa saaneiden määrä
--	---	--	---

Ikäihmiset. läkkäiden kotona pärjäämisen tukeminen			
TAVOITTEET	TOIMENPITEET	RESURSSIT	ARVIOINTIMITTARIT
1. Turvallinen asuminen ja turvallisuuden tunne	Ikäohjelma 2021-2030 Liikenneturvallisuustyöryhmä Hyvät ja "terveet" asunnot; teknologia huomioiden Mielekäs elämä kotona Sopiva/ajankohtainen hoiva/hoito (palveluseteli, kotihoito, vuoro hoito, kotiin annettavat palvelut) Turvalaitteiden hankinta ja asentaminen kotiin yhteistyössä kotihoidon kanssa. Omais- ja perhehoito; omais- ja perhehoitajien tukeminen, kohtaamispaikan, kokoontumisten avulla.	Elinympäristöpalvelut, kiinteistöpalvelut ICT-asiantuntija Oulunkaaren kuntayhtymä, vanhuspalvelut Järjestöt Hyvinvointipalvelut	Kotona asuvat yli 75 vuotiaat % osuus sähköisten palveluiden käyttäjämäärä Kotihoidon käyttäjämäärä Käytössä olevien palvelusetelien määrä

	Selvitetään tukitoimien mahdollisuuksia. Asiakas- ja palveluohjaus toimii saumattomasti ja on helposti saatavilla Senioripisteen toiminta Kyläapu Taloudellisen hyvinvoinnin huomioiminen	Srk ja kunta	Ruoka-avun toteutuminen
2. Yksinäisyyden vähentäminen	UlkoiluYstävä ja Ystävätoiminta Yhteiset kerhot ja tapaamiset Aktiivinen järjestötoiminta Kulttuuritoiminta, kulttuuriystävä Ikäihmisten päivätoiminta Sähköiset palvelut, matalan kynnyksen digiopastus	Järjestöt Kyläseurat Srk Oulunkaaren kuntayhtymä Hyvinvointipalvelut ICT-palvelut	Osallistujamäärät kerhoihin Järjestöjen osallistuminen tapahtumiin ja tilaisuuksiin Järjestöjen jäsenmäärät
3. Kaatumisten ehkäisy	Liukuesteet >70v VertaisVeturien vetämät jumpat ja ryhmät lökkäiden liikuntaryhmät Seniorikuntosali ja tehoharjoittelujaksot Uintimatkat ja erityisryhmien allasterapia Liikuntavälineiden lainaustoiminta	Liikuntatoimi Kulttuuritoimi Hyvinvointipalvelut Elinympäristöpalvelut Oulunkaaren kuntayhtymä Järjestöt Kirjastopalvelut	Kokemustieto Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien hoitajaksojen määrä 65 vuotta täyttäneillä Osallistujamäärät uintimatkoille Lainausaktiivisuus

OSA III VALTUUSTOKÄSITTELY

8. Suunnitelman hyväksyminen ja laatijat

Kuntalain 1 §:n mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.

Terveystieteidenhuoltolaki (1326/2010, § 12) edellyttää, että kunnan on seurattava asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Laki velvoittaa kunnat valmistelevaan hyvinvointikertomuksen kerran valtuustokaudessa ja raportoimaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain.

Suunnitelman ovat laatineet:

Reetta Tuovinen-Salo, va. hyvinvointijohtaja

Minna Huuhtanen, hyvinvointikoordinaattori

Kunnan sisäinen hytetyöryhmä:

Jari Kettukangas, kasvatusjohtaja

Heli Hartikka, koulun apulaisjohtaja

Sanna Valkonen, varhaiskasvatuksen esimies

Janne Vanninen-Vaattovaara, työllisyyskoordinaattori

Jaana Paloviita, etsivä nuorisotyöntekijä

Kaino Rajala, liikunnanohjaaja

Eija Körkkö, nuoriso-ohjaaja

Antti Viitala, kulttuurituottaja

Piia Paavola, Oulunkaaren ky/terveydenhoitaja

(Tiina Martinkauppi, hyvinvointijohtaja ad 21.11.21)

Yleinen kunnan hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden ja turvallisuuden edistäminen kuuluu kaikille hallinnon aloille ja kunnan johtoryhmälle.

Johtoryhmään kuuluvat:

Kunnanjohtaja Anne Sormunen

Palvelujohtaja Päivi Keltanen

Palveluesimies Eeva-Kaisa Karhu

Va. Hyvinvointijohtaja Reetta Tuovinen-Salo

Kasvatusjohtaja Jari Kettukangas

Elinympäristöjohtaja Petri Leskinen

Yrityspuisto Oy:n toimitusjohtaja Vuokko Paso

Hyvinvointijohtaja ja hyvinvointikoordinaattori vastaavat pääsääntöisesti hyvinvoinnin edistämisestä ja hyvinvointikertomuksen tekemisestä. Va. hyvinvointijohtaja on Reetta Tuovinen-Salo ja hyvinvointikoordinaattori on Minna Huuhtanen. Kunnan hyvinvointi- ja johtoryhmä tekevät indikaattoritietojen, kyselyjen tulosten ja kokemustiedon perusteella ehdotuksia kehittämisalueiksi ja painopistealueiksi. Hyvinvointityöryhmät käyvät läpi lasten ja nuorten, työikäisten ja ikäihmisten painopistealueet ja tekevät ehdotuksia eri väestöryhmien hyvinvoinnin edistämiseksi. Syksyn valtuustoseminaarissa esitellään ehdotukset seuraaviksi painopistealueiksi. Tämän jälkeen hallintokuntien johtajat vastaavat siitä, että jokainen hallintokunta ja yksikkö miettivät ja kirjaavat omat toimenpiteensä tavoitteiden saavuttamiseksi.

